

„Edinost“ izhaja vsako drugo in
četrtto sabota vsakega meseca
in velja za vse leto gl. 3 kr. 40.
„ „ „ polu leta „ 1 „ 20.
„ „ „ črt „ „ 70.

Za oznanila, kakor tudi za
„poslanice“ se plačuje za navadne
tristopne vrste:

3 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo
po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri
pošte, pod obokom tik Kalistrove
hiše, na Belvedere pri g. Bertolinu.
V okolici: Na Občini v loteriji,
na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-
koli pri g. Ani Takan in v Ba-
zovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr.
Sancin M. Magdalen z g. J. Ježu
Naročnina naj se pošilja sv. Ivanu
št. 424, pisma in dopisi vrednosti v
Skorkoti št. 84. Udje pol. dr. „E-
dinost“ kateri mesečno redno plačujejo,
dobivajo list brezplačno na dom.

Glasi slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

Avstrijani! kde so naše meje?

Avstrijsko cesarstvo je napravile v te-
ku malo let čudne korake nazaj. Avstrija
ni šla naprej, ampak korakala je nazaj in
lahko vsak pošten Avstrijan grenko zdihne:
„Avstrijani! kde so naše meje?“

Očividno je velik razloček med sedanjo
i nekdanjo Avstrijo, ko je v Evropi še
odločilno besedo govorila. Čas, v katerem
je naše cesarstvo v Evropi prvo mej drža-
vami bilo, skoro se pozabi, in vendar še
živi rod, te mogočnosti priča. Časi se hitro
spreminjajo in tako se je tudi naše cesar-
stvo naglo spreminjalo, a nikdar več na
bolje, ampak na huje; naglo se je skrče-
valo, in Bog daj, da bi se povečšalo zopet
a ne še zmanjševalo, kakor vedno še prte
sosednje države prestaviti mejnike na ško-
do cesarstvu. Kedo je Avstrijo tako daleč
dotiral in jo še tira, tega ne moremo razla-
gati, ako nečemo, da se naroči državni
pravdnik na vse iztise našega lista.

Tudi druge države so padle enako
Avstriji globoko, ali utrdile in okrepile so
se kmalo ter dospele na prejšnjo stopinjo:
to nam dokazuje zadnja francoska vojna.
Francoska ljudovlada nij poplatila le vseh mi-
lijardov, temuč poleg tega celo vničila Nem-
čijo z denarjem in industrijo; le Avstrija
si ne more iz neprilicnega položaja poma-
gati, ter tako le životari. Avstrija ima ču-
dna privilegija, da pada od stopnice do
stopnice, in tal, katera je zgubila, ne more
si več pridobiti. Avstrijska zgodovina zad-
njih dvajset let je zgodovina nesrečnih zgu-
bljenih vojn, zgubljenih dežel, padajočega
upliva na vzunaj, in onemogle moči v svo-
jih deželah. Ta istiniti žalostni položaj še
nij dospel do zadnje stopnice, kajti vedno
še se pred našimi očmi odpirajo dogodki
nič dobrega sluteči.

Pred dvajsetimi leti je stala Avstri-
ja z eno nogo v lepi Italiji, z drugo v Nem-
čiji, njena veljava je bila trdna v Evropi.
Po kratkovidni politiki in dveh nesrečnih
vojnah je bila Avstrija iz Nemčije vržena
kakor tudi iz Italije in nij iz osodopolnih
vojne družega za spomink vzela, nego trdno
željo in sklep, nikdar več v Italijo noge
postaviti. Nemške dežele, Alzacija in Lo-
tringija ste bili tudi od Francoske se silo
odtrgane, pa prebivalci onih dežel nečejo do

danesh od nemških svojih bratov ničesa šli-
šati, da si tudi v Berlinu vse poskušajo,
da bi jih na nemški jarem privadili; vse
zabadava; njih sočutje je le za Francosko,
in voditelji Nemčije uže od daleč gledajo
črni oblak, ki poruši Nemčijo in vzame zo-
pet v hudi nevihti zgubljeni deželi.

Razmere zgubljenih nekdanjih avstrij-
skih dežel so vse drugačne. Nobenemu člo-
veku še na misel ne pada, da bi Avstrija
zopet kedaj Lombardijo in Benečansko pri-
vojevala, ali se zopet v Nemčiji vtrdila.
Vzrok je iskati v tem, da se prebivalci teh
zgubljenih dežel za Avstrijo cisto nič ne za-
nimivajo in ne želé več pod njeno oblast
priti, ker so bili z germanizmom preobilo
obdarjeni, v drugo pa, da Avstrija nema
več misli seči po zgubljenih deželah, ker je
prepričana, da bi jih tudi obdržati ne mo-
gla, ker v njih nij sočutja do nje.

Ko je Avstrija Lombardijo zgubila,
porodila se je precej misel, da bode odško-
dovana za svojo zgubo na jugu, leta 1866
je postala ta točka uže prva na dnevnem
redu, in časniki so o tem mnogo ugibali.
Proteklo je od tega deset let, vendar je
Avstrija še do danes brez zaželenje odškod-
be in kakor stvari sedaj stojé, nij na od-
škodnino nič kaj misliti.

Pri odškodovanji nij šlo samo za od-
škodnino, temuč tudi za razširjenje države
po geografski kakor etnografski legi, ker
to je uže naravno prašanje. Da se mora kaj
takega z uspehom izvršiti, treba pred vsem,
da se zagotovimo sočutij onih prebivalcev,
katere misli država v svoj okvir vzeti. Du-
najska vlada pa si tega sočutja nij znala i
nij hotela prisvojiti, i tako tudi nij mogla
pridobiti si simpatij južnih Slovanov. Vi-
delo se je nekaj časa, da namigljaj južnih
Slovanov nij trajal mnogo časa, Andrašijeve
reformne so zavrnille vse nazaj, ker je Av-
strija podajala Turkom roko, ko je na raz-
novrstne načine skušala zadušiti vstajo. Av-
strija je svojo politiko po menjenji onega na-
roda obračala, iz katerega izvira minister
zunanjih zadev in je tako večino države
malemu odlomku podvrgla. Vse gre na
državni račun, kar je korist Turku, da se
vduši vstaja in obdrži onemogla turška drža-
va še dalje, katere nobena moč več ote-
ti ne more. Nij gledala Avstrija kak vtis na-
pravi kratkovidna politika pri Slovanih, ki
imajo veliko prihodnost za Avstrijo; sad

kratkovidne politike je tudi dozorel. Na
vsej meji so prikazni, ne le zunaj meje,
ampak tudi v Avstriji se zapravljajo soču-
tja Slovanov, posebno se to opazuje v Dal-
maciji, kder bi se zdaj uže radi tako prelju-
bljenega namestnika Rodiča iznebili.

Sočutje južnih Slovanov je zgubljeno
za Avstrijo, kar bi morali tudi uže na Du-
naji sprevideti; ali politikarji, kateri so za-
sedli visocega konja držé se starega „ode-
runt dum timeant“ misleči, da so lahko brez
sočutja Slovanov, da jim zadostuje, ako jih
strašijo. Nečemo se o tem pričkati. Južni
Slovani nemajo čisto nič strahu, dokaz te-
mu so junaški ustaši, kateri niso hoteli, pri
vsem rožljanji sablje in škripanji s pe-
resom brez vspešne diplomacije, orožja po-
ložiti. V Belgradu so pokazali sočutje do
Avstrije s tem, da so avstrijskemu poslancu
mačjo godbo naredili, katera pa nij njego-
vi osobi veljala, ampak državne politiki.

Lahko previdijo politikarji na Dunaji,
kam smo prišli, kako spoštovanje ima
mala Srbija do mogočne države. Politiko o
odškodovanji na jugu in razširjanji svojih
mej tam doli, sme Avstrija mej staro šaro
vreči. Zvesti Avstrijani pa, kakor nam pot
državne ladije kaže, na sramoto nje krmil-
cev, še vskliknimo: „Avstrijani! kde so
naše meje?“

Dopisi.

Iz bojišča Podovince v Srbiji 20. julija.

Piše nam naš prijatelj Janko Stibil na
srbski listnici se svinčnikom: Sprejmite
srčni pozdrav vi boritelji Slovanstva. Mi se
bijemo na život in smrt, srečni vi tam na
zapadu v mirnih srečnih krajih. Ne morem,
ne smem več teh idej izraževati, ni dopu-
ščeno. Kaj sledi, bodočnost bode kazala.
Vi pa Slovenci!
Topovi grmijo na sedmih straneh,
mojih prijateljev poznatih strašno poginilo.
Z Bogom, z Bogom, bratje Slovenci moji.
Skala poka, dob se lomi.

Vaš Janko četovodja.

Ta listnica je bila pisana 20. p. m.,
precej po bitvi pri Beljini pa smo dobili
vest, da je naš rojak, četovodja Janko v
krvavej bitki hudo ranjen bil, namreč kro-
gla mu je šla skoz levo roko, po boju so
ga odpeljali v bolnico, kjer zdaj bolan leži.

Ako mu bode treba roko odrezati, to nam nij znano. Bog nam ga ohrani še mnogo let na čast narodu. Hubmajer je do sedaj zdrav in se vrlo bori za boljšo slovansko prihodnost.

Iz Rojana dne 30. julija.

Ker sta se že dva dopisnika z svojimi nasveti zaradi poti oglasila, ktere naj bi se rojanska procesija držala, naj bode še meni ko tretjemu dovoljeno, da svojo misel o tej zadevi izrečem. Kar se tiče nasveta v št. 13, naj bi namreč šla procesija čez Aquarolijev hodnik na zgornjo cesto i. t. d. o tem še govoriti nij, kajti že sedaj predolga pot bi se po tem načrtu še nad tretjino podaljšala. Bolj pameten pa je nasvet v zadnji št. „Edinosti“. Dopisnik svetuje, naj bi se ne šlo do gretarskih stopnic, ampak naj bi se prestopilo skozi predor naravnost na Buhlerjev svet, in to bi bilo pametno, ker smešno se mora zdeti vsakemu pametnemu človeku, ako vidi, da gre procesija v kot, kder je cesta najožja, k oltarju, potem pa ko se je že vsa zmešala, zopet se nazaj vrne, da se na levo zasučje. Le oltar ne bi smel po dopisnikovem nasvetu pri zidu v Lazaretu biti, ampak že na Buhlerjevem svetu.

Tu je pa treba omeniti, da je odvisno le od dobrote g. Buhlerja, ali sme procesija po njegovem svetu iti, in zato dobroto ga je treba vsako leto posebe prositi — in kadar se svet lepo s travo obrase, kdo ve, ali ga bo še volja puščati, da se po travniku hodi? toraj tudi te poti nij mogoče odobriti — ker ni stalna.

Moj načrt pa nasvet bi bil pa tale: Procesija naj bi šla od cerkve do mosta, kder naj bi bil ko navadno prvi oltar, naj bi se zasukala okoli mosta in šla naravnost po cesti nazaj proti kosarni, kder naj bi bil drugi oltar, potem za kosarno mej Fekondovim posestvom k tretjemu oltarju, kateri naj bi stal pri Fekondovih vratih — (da se sedaj od Fekonda gre k 12 murvam, to je še le neumnost, to!) — čez mostiček pa naj bi se procesija vrnila k cerkvi k četrtemu oltarju. — Prednosti te nasvetovane poti bi bile velike 1. Pot bi se zdatno prikrajšala, kar je zelo potrebno, ako se v ozir jemlje, da se v Rojanu procesija obhaja sredi meseca julija, toraj v najhujši vročini.

2. Procesija bi se pomikala zmiraj po lepi ravni poti in bi se nikder ne mešala.

3. Pot ta je stalna.

4. Oltarji so v takih krajih, da nij treba tistih velikanskih *tend* na kole obešati, kar je vselej z velikimi stroški skleneno.

5. Procesija se pomika zmiraj po lepi roj. dolini in ne prestopi na Miramar-sko cesto, in tako procesije ne nadlegujejo vozovi, ki vedno po tej cesti drdajo, in nobeden se ne more pritožiti da javno cesto zapira.

6. Procesija pa se pomika zmiraj tako blizo cerkve, da se more, ako bi nagloma nastalo slabo vreme, vsak čas v cerkev vrniti. Ker so pa taki, kateri menijo, da mora

procesija na vsak način prav pred njih vrata in pod njih okno priti, zatoraj bi bilo želeto, — da bi bilo besedovanja konec — da bi cerkvene in posvetne oblasti tudi svojo besedo spregovorile — in določile in potrdile pametno pot, ktere naj bi se procesija držala.

Rojanec.

Pri sv. Ivanu 6. avgusta.

Protest odbora družbe „Mirodvor“ za pokopavanje mrličev pri sv. Ivanu v Vrdeli.

Slavni Magistrat!

Podpisani odbor družbe za pokopavanje mrličev „Mirodvor“ pri sv. Ivanu v Vrdeli je sklenil protestirati zoper magistratov odlok d. d. 23. junija t. l. št. 14536, glede tirjanja družbenega imenika, ker slavni magistrat nema pravice tirjati posameznih imen in stanovanja udov, zato, ker omenjena družba ni politična, ampak le za denarno podporo svojim udom v žalostnih zadregah, in ker odbor brez občnega zbora noče ničesa storiti, posebno o tej zadevi, kajti več udov se je izrazilo, da je bolje družbo razpustiti nego sl. magistratu zahtevani družbeni imenik izročiti.

Odbor tudi ne more prevzeti novega dela in sitnosti, ki so združene z izročevanjem omenjenega imenika in z vsakdanjimi premembami posameznih udov pri vstopu in odstopu iz družbe.

Posebno pa odbor v imenu družbe obžaljuje, da se je okrajni glavar (župan) g. Monferrá predrznil večkrat g. denarničarja vprašati za družbeni imenik, da ga rabi gledé siromašnih pogrebov, in da ga zdaj sl. magistrat tirja, ker srenja (komun) ima dolžnost pomagati ubogim ter jim zljajševati stroške tudi pri pogrebi, zato g. Monferrá (župan) ne potrebuje družbenega imenika, pač pa mu je potreba v svojej službi, da bolj dobro pozna in vestno loči stan ubogih in bogatih svojega okraja.

Žalibog! da se je že slišalo (kar se lahko dokaže), da g. Monferrá (ne vemo, ali z magistratnim ukazom) je blagovolil dovoliti srenjsko podporo tudi nekaterim posestnikom s pogojem, da so odstopili iz političnega društva „Edinost“. Toliko večja pravica in dolžnost je, da se dovoljuje podpora tudi ubogim udom družbe za pokopavanje mrličev, če prav dobivajo od družbe neko malo svoto, pa to le za zljajšanje stroškov v bolezni in pri pogrebi.

Podpisani odbor upa, da bode slavni magistrat, natanjčno in vestno pretresoval resnične in pravične navedene vzroke, blagovolil omenjeni svoj odlok vničiti, in popolnem oprostiti odbora sitnosti, kakor tudi, da ne bodo pravice siromakov teptane, in da se jim ne bode škodovalo v žalostnih in nesrečnih zadregah, in da se tako popolnem ne razžali in razpusti družba, ki je vstanovljena v dobroto in pomoč ubogim, katerih g. Monferrá (župan) ima čast biti njih oče.

Pri sv. Ivanu 27. julija 1876.

*Tone Trobec, tajnik
Gasperčič Davorin
Ivan Marija Fonda*

*Miče Zahar, predsednik
Nadlišek Stefan, podpredsednik
Jože Mirušič
Miha Marc
Ivan Marija Gropajc.*

Iz tržaške okolice, 8. avgusta.

Ni se čuditi, da so nekatere vasi tako še odzadej, kakor zadnja vas Sveti Križ v tržaški okolici.

Kedo da je kapovila v Križu, tega ne bodem pretresaval, dosti je, ako samo povem, da je zvest sluga magistratu, kateremu je narod deveta briga, kateri se ne meni, ko mu vsi dopisi le v laškem dohajajo in jih prav tako v laškem zopet odpošilja.

V sredi vasi je nalepljenih polno laških „Avviso“ katere skrbni magistrat pošilja vernim svojim Križanom, kateri pa tudi nanje zijajo, ko vol na nova vrata v hlevu, ter se vprašujejo, kaj neki magistrat zopet zapoveduje Bode-li nam cesto delal, ali naredi šolski vrt, ali morda napelje vodo Tiber iz Rima sem, kali? vsak vidi svoje želje spolnjene in v upanju živi, saj magistrat je dober, uže naredi to pa uno.

Vprašamo vas, Križani, kake narodnosti ste pa vi, tam na laški meji? ali ste se uže toliko laščine navlekli od Furlanov, da se vam mora vse le po laško pošiljati. Še na šolskih vratih je laški napis, češ, da bode otrokom laščina bolj v glavo silila. Napisi po vaših hišah so tako turško pisani in v kamen vsekani, da daje zadostno spričalo dušne bolezni, ki v Križu vlada. Toliko imen Kossutta in Cossutta je v kamen vrezanih, poštenega Slovenca kar oči zabole, ko ugleda to, in če bere, ščiplje ga po trebuhu.

Križani, vsako leto je enkrat binkoštni praznik, sveti duh je razsvetlil tudi apostlje, priporočite se njemu, da tudi vas razsvetli v domačem jeziku, da ne bodete Sloveniji sramoto delali. Zdaj sem omenil površne stvari, drugi pot bolj natanjčno.

Na Brežini, naj bližnji vam vasi, vse je drugače, zdi se človeku, ko pride od vas tu sem, kakor bi od turka h kristjanu prišel; tam se zavedajo krepko sploh vsi, da so Slovenci, lepi pevski zbor zapoje, kakor bi zvonil ubrano, pred občinsko hišo vihra slovanska zastava, pri vas v Križu se je še v skrinji bojite imeti skrito in ako bi jo na drog izobesili, kaj bi Bogatec počel, ker je lah, on tega neutrpi, kaj poreče, oj oj! magistrat, in oče Lukša na Proseku; drugo leto bi ne rastla več trava zaradi tacega grcha; morda je zato toliko kamenja tam, ker se je kedo prodrznil reči, da je slovenska zemlja.

Na Brežini je vse drugače, v občinskem zastopu sedé narodni možje, ki so ponos komunu, ne pa renegati, kakor v okolici. Komaj deset minut je mej Križem in Brežino, razloček pa je kakor od tu do Črkasije. Malo več luči treba da se prežene dušna slepota in lenoba. *Kraševac.*

Politični pregled.

Notranja politika praznuje, le Madjari se s tem odlikujejo, da preganjajo Slovane, o katerih mislijo, da želé srečo Srbom i Črnogorcem v sedanji vojni, ter zapirajo — ruske špijone, katere so si sami izmislili. Hrvatje pa so podobni poparjenim koprivam, kakor hlapci nosijo coklje za madjarskimi gospodi, njih sedanje vedenje bode zgodovina hudo sodila.

Srditi boji grmé na južnem vshodu. Zmagonosno vihra črnogorski prapor. Pri Podgorici so Črnogorci zadnje dni preteklega meseca Turke dvakrat strahovito pobili, ter jim vzeli dva kanona, veliko orožja i drugih vojnih priprav. Ob enakem času je tudi črnogorski knez Muktar paša popolnem pobil. Bil je knez uže blizu Mostarja, ko mu je Muktar paša nasproti stopil, a on se mu je vedno umikal, Muktar se je bojeval le s prvimi črnogorskimi stražami i ker so se te umikale, mislil je, da se ga Črnogorci bojé ter je drl za njimi; pri Volčjem dolu, mej Nikšićem i Trebinjem pa ga je črnogorski knez zajel ter tako strahovito pobil, da so se od 16 turških čet le 4, i še te z veliko težavo rešile. Pet kanonov i mnogo streliva so zaplenili Črnogorci, Muktar je pobegnol v Trebinje, kder ga je vstaški vodja Peko Pavlovič od vseh strani zaprl. Ker pa so Turci v Albaniji zbrali 30.000 vojakov, prisiljen je bil črnogorski knez te dni zapustiti hrcegovinska tla ter je naglo odrinol Albaniji na mejo. Tako je dobil Muktar paša zopet nekoliko oddihljaja vzlasti, ker mu je novih 3000 Turkov na pomoč prišlo. Še bodo tukaj hudi boji.

Srbsko stanje je nevarno, ali nikakor ne brezupno. Turki so prodrli v Srbijo ter po hudih bojih vzeli in zažgali Knjaževac; Lešjanin se je brez boja umaknol iz Zajčarja ter ondotne trdnjave porušil. Na Moravi se zbira zdaj velika srbska vojska i tam bode kmalu krvava i razsodna bitka. Bog daj Srbom zmago!

Domače stvari.

Junaška smrt na bojišču. V zadnjih bojih Črnogorske armade pri Vrbici, — tako nam naš prijatelj poroča — bilo je strašno klanje. Turki so pritiskali strahovito, Črnogorci se bili kakor levi zoper močnejšega sovraga. Nekemu Nevesincu je bila noga prestreljena, malo prej je ubil turškega častnika, osvojil si njegov revolver, imel je svoja dva uže poprej, da so bili trije. Uboji je ležal z razdrobljeno nogo na bojišču, njegovo bistro oko je gledalo z nevoljo, da ne more s-kati Turčinom glav, da ne more osvetiti domovine. Z levo roko je držal hanžar in v desnici bliskal se mu revolver, s katerim je tako gotovo streljal Turčine, da ni nikdar sprožil, da bi se ne bil zgrudil Mahomedanec na zemljo.

Uže je spraznil dva revolverja in ubil 12 Turčinov, kar mu za hrbtom turški vojak zavihiti puško z bodalom, da mu ga po-

rine v prsa, pa na svojo nesrečo ga je zabodel na desno stran prs mej rebri in kožo ter ga tako h tlom pripel. V tistem hipu sproži junaški Hrcegovac tretji svoj revolver, da se nanj zvrne Turčin, ki ga je h tlom pripel. Junak ga še z hanžarom po vratu požaga. Trinajst jih je že preselil v Mahomedovo naročje in še je gledal z bistrim očesom, da domovino osveti. Moči so ga uže začele zapuščati, še enkrat pomeri z motnim očesom z svitlim revolverjem na najbližjega Turčina, ki je palil puško na črnogorske sokole, sproži in Turčin se zvali in vije v krvi. Tudi njemu je solnce zašlo, za hrbet mu priskoči krvoločni baši-božuk, zamahne s puško na hrabrega umirajočega junaka ter mu zdrobi glavo. To je živa slika hrabrosti naših južnih bratov, kateri s železom pišejo slovansko zgodovino.

Šolska darila. Ker se koncem tekečega meseca sklenejo ljudske šole v naši okolici z delitvijo daril, zato si dovoljujemo o tem nekaj opomniti. — Da so se šolska darila zopet vpeljala, to je prav in tako bi bilo prav, da bi se v šole vpeljala spet tudi šiba, ker naj modrujejo nekateri pedagogi kakor hočejo, otrokom (in večidel tudi odraslim) je treba plačila in kazni, da dobro delajo in hudo opuščajo. Darila pa, ki se dajo pridnim učencem in učenkam konec leta, morajo biti njihovej starosti in razumnosti primerna in mikavna. Teh potrebnih lastnosti pa nemajo strogo znanstvene knjige, kakor je n. pr. Pokornyeva botanika za gimnazije in realke, ki so jo lani otročiči prejeli v darilo. Težko, da jo je kdo izmed obdarovanih prebral, k večjemu je v njej pregledal lepe podobe, pa jo odložil. Kaj koristi tedaj tako darilo, ki nij otrokom ni mikavno ni razumljivo?

Po naših mislih bi bile v darilo najpripravniše molitvene bukvice, ker jih otroci najrajši imajo, najlaže umejo in, kar je najvažnije, najbolj jih beró, ker jih seboj nosijo v cerkev dokler so le za rabo. Toda naš magistrat ne bi po nobenej ceni dovolil, da bi se molitveniki delili v darilo, ker bi si s tem oskrnil svoje liberalstvo; zato mu morajo gospodje učitelji v okolici kake druge primerne bukve v nakup nasvetovati. Mi bi jim priporočili dozdanje letnike „Vrtca“, kateri bi bili, lepo vezani, prav primerni za darila, ker imajo v sebi vsakovrstnega podučnega in kratkočasnega berila, namenjenega prav slovenske mladini. Vredništvo jih gotovo prodá po znižanej ceni, ako si jih magistrat več iztiskov naroči. Najnovejše slovenske bukve, namreč Slomškovke pesmi, ki se že trdo vezane prodajajo po 1 f., dale bi se tudi za to porabiti posebno za viši razred, koncu naj pristavimo še to, naj bi se daril v vsakej šoli dalo toliko, kolikor je darila vrednih otrok; ker s tem, da se postavi stalno število, kakor je bilo dozda, le tri darila v vsakem razredu, spravljajo se učitelji v zadrege, otroci in starši pa v nevoljo. — Naj bi te naše opazke gospodje učitelji preudarili in po njih se ravnali!

En komun, pa dvojna mera. Kako je nam slovenskim okoličanom trž. muničipij pravičen, priča najbolj njega vže vsem znani sklep o šolskih zadevah. Šolsko reorganizacijo, po kateri bi bila tudi okolica dobila nekeje mrvi je sicer odložil ad calendas græcas, toda mesta ni pozabil ter določil, da se provizorno z novim šolskim letom v mestnih šolah napravijo sledeči razredi:

Za dečke: V Škorklji, peti razred; na Korsiji Stadion, na starem lazaretu in v Ferieri, šesti razred.

Za deklice: Na starej štrangi, v starem mestu in v Ferieri, peti razred; v novem mestu in vadnici, sedmi razred.

Tako so tedaj za mesto skrbeli brez reorganizacije; okolici pa nič niso dali — in vendar vedno trobijo, da mesto in okolica sta en komun! To je enakopravnost kakor na Turškem!

Stoletnica. 20. septembra t. l. bo sto let kar se je rodil Matevž Ravnikar, bivši tržaški-koperski škof (pred pokojnim Jernejem Legatom) in slovenski pisatelj. Njegove zasluge za cerkev in za narod so velike in prav bi bilo, kakor opominja „Slovenec“, da bi Slovenci, zlasti v Trstu, njegovo stoletnico slovesno obhajali. Malo časa je sicer še do 20. septembra, vendar se še dá kaj napraviti. Z veseljem se bomo mi tržaški narodnjaki vdeležili slavnosti; inicijativo pa prepustimo visokočestitemu škofijskemu ordinarijatu, ki naj bi poskrbel za potrebne priprave ter vzajemno s tukajšnjimi Slovenci določil program slovesnosti.

Grška vojna ladija „Amfitrite“ je prijadrala pretekli teden v našo luko iz Carigrada da počaka kralja, ki popotuje po raznih dvorih, pa v ponedeljek je dobila ladija ukaz, naj nemudoma iz Trsta odpluje. Kaj da pomenja hitri odhod, to nam je zagonetka.

Gospod Josip Godina Verdelski nas toži pri deželni sodnji zaradi opazk, katere smo se drznili postaviti konci njegovega pisma, ki smo ga objavili čitateljem. Naše opazke so bile temeljite, ako se pomisli, da je g. Verdelski pisal več pisem poštemu trgovcu g. Valenčiču, naj bi on okoličane napravljaj, da se postavijo zoper nas z nekim protestom, ter hvalijo po sili njegovo knjigo, katero smo mi kritikovali. Zvedelo se je, kajti g. Valenčič je razodel to sramotno ponudbo g. Puriču, katerega si je g. Verdelski za svoj objekt zbral; ali tega poštenjaka je to, da ima g. Godina tako slabe misli o njem, po pravici jako razžalilo, ter je ponudbo s zaničevanjem odbil. Ko je zdaj g. Verdelski videl, da je osamljen in osramoten, hotel si je maščevati, zmislil si, da ga je Purič žalil ter tudi njega toži. Pismo, na podlogi katerega so opazke, ima uže sodnija v roki, zdaj pričakujemo, kako bode g. Godina Verdelski dalje postopal. Čitatelji sodite naše poštenje sami.

Gospodu Godini. Slabo ste preudarili, da ste me tožili gosp. telegrafskemu vodji. Boljše bi bilo, da ste podali tožbo turškemu Sultanu; v tožbi bi lahko bili povdarjali, da Turkom nijsem poseben prijatelj; to bi bil neovržljiv dokaz „criminis laese majestatis“. A gosp. telegrafski vodja o teh rečeh drugače sodi ter misli, da mu je deveta briga, kar imava midva mej sabo. — Pisali ste mi tudi nemški list, v katerem pravite, da sem Vam jaz nego pismo pisal; tudi ste prilomastili k vodstvu, tam pismo kazali uradnikom i vpraševali, ali sem jaz pisal.

Ti pa so z glavo majali i nekako sumljivo Vas gledali, češ, saj imamo veliko centov Cegnarjevih konceptov v registraturi, ali to pisanje prav nič nij podobno njegovemu.

Če me spomin ne vara, tedaj Vam še nobenega pisma nikoli nijsem pisal i tudi ne vem, kdo bi to bil storil.

Če sem pa res pisal, moral sem *blesti*, ali sem bil pa tako *pijan*, da se tega nič več ne spominjam. Skoraj gotovo je pisala kaka „strupena kača“. Rivederci!

Cegnar.

Umrl je vsled opekline naš vrlji okoličan Janez Nadlišek na Ketnari v tem tednu. Ubogi je ležal bolan v svoji hiši, ko se je ona užgala, ko zapazi ogenj, vstane iz postelje da bi šel po stopnicah, pade in se tako grozovito opeče, da v malih dneh v tržaški bolnici umrje. Ranjki je bil pridni kmet, pošten narodnjak, vedno je bil zvest sin majki Slavi, nikoli nij ga manjkalo pri obnem zboru pol. dr. „Edinost“, katerej je bil tudi močan steber; bodi mu zemljica lahka.

Obesil se je pretekli teden zunaj Trsta v logu (boschetto) mornarski nižji častnik za jermen. Dobili so ga v trohljivosti, znamenje, da je moral uže dalj časa viseti; kaj je bilo vzrok samoumoru, to se ne zna.

Ustrelil je pretekli teden nek A. L. v okolici pri sv. Mariji Majdaleni zunaj Trsta v jezi žensko v prsa s puško in ranil jo tako nevarno, da se je bati za njeno življenje.

Razne stvari.

Jutri, 13. t. m. bode v Lešah na Koroškem slavnost v spomin mnogozaslужnega slovenskega pisatelja Antona Janežiča. Iz vseh krajev Slovenije, tudi iz Trsta in okolice, napotijo se tja deputacije in posamezniki. Tako je prav; narod mora slaviti može, ki so zanj se trudili in Janežič je za slovenstvo veliko se trudil in tudi veliko žrtvoval.

Poludrugi milijon zginol. Nekij premožen gospod iz Aleksandrije v Egiptu

je popotoval skoz Italijo. V Milanu se je sprehajal pred železnico sem ter tja, svojo prtljago je imel v čakalnici I. razreda spravljeno. Ko stopi zopet v čakalnico, zginola je prtljaga, v njej poludrugi milijon v menjicah in novcih. Precej se je na vse strani brzojavilo, kamor železnica prihaja, mej tem ko je on v Milanu ostal. Postaja je bila do čistega pregledana ali našlo se ni ničesa. Popotniki, pazite na svoje imetje.

Umrl je pod Sobotinons na Goriškem 23. julija t. l. Ivan Stres, v 30. letu svoje starosti. O njem velja, kar je Prešeren na grobu zapisal Čopu:

„Ko bili bi mu daljši časi dani,
Svoj narod s pismi bi razsvetlil bil.“

Bil je I. Stres bistrega uma, ves vnet za narodno slovstvo, vzoren duhovnik, iskren domoljub. Blag mu spomin!

Čič je iz elastike. Pred nekaterimi dnevi sta se peljala neki Čič in njegova žena prav pijana domu. Primeri se, da v téku voz zavije v ulico; Čič pade spredaj z voza, sprednja in zadnja kolesa mu gredo čez život, vse je strmelo in žalovalo, da je ubogi gotovo mrtev; ko pa zadnja kolesa čez zleté, ostane Čič in Čička ga pozove: No, hodi, Luka, amo! On skoči na voz, udari po svojih dveh vrancih in hajd domu. Ljudje pa so rekli, da je Čič iz elastike.

Strela je udarila v železnični vlak na Laškem. Blizo Brescie se je peljal vlak nek popoldan preteklega tedna mej hudo nevihto. Strela je udarila v zadnji voz, ker je bil vodja vlaku, omamila ga je, ali poškodovala ga ni, stekla pa je vsa pobila tudi v drugih vozeh.

Vročina v Ameriki je letos tolika, da take ne pomnijo stari ljude, tako pišejo ameriški listi. V Nev-Jorku se zvečer vse prebivalstvo iz hiš na ulico spat preseli, po dnevi je vse zaprto in jih je zaradi vročine uže dosti pomrlo.

Rojene se zobmi ste bili v Sieni na Laškem 29. p. m. dvojčici, ena je imela dva zoba in druga tri. Bili ste zdravi, ali ena je uže umrla.

Ženitev vsak petek. To teško nalogo ima kralj vseh kraljev, perzijski Šah, ker to mu nalaga vladarska dolžnost in sicer s gospicami od 12 do 15 let neomadeževanega vedenja. Za ta posel je v kraljevi residenci več starih gospej, katere po deželi popotujejo in deklice vredne kraljevske dostojnosti kralju nabirajo. Ko do kralja pride taka gospica, sklene se mej njima pogodba, da jo mora kralj določeni čas vzdržavati in potem odpustiti in obdarovati. Ko se pogodba podpiše, stopi kralj z svojo nevesto pred svojega duhovnika, kateri ima koran v rokah, in prisežeta „En sam Bog je in Mahomed je njegov prorok“, potem blagoslovi mahomedanski pop oba.

Po preteku določenga časa se pogodba lahko ponovi. Šah najraje take žene svojim prvim uradnikom daje. Prave kraljeve žene so le one, katere so njegovega rodu ter se imenujejo izvoljene žene.

Štirji mladi morilci. List „Statuto“ iz Palerme piše: v malem mesticu Čefalu so 2. t. m. štirji otroci od 10 do 12 let, ubili sedem let starega fantiča zaradi blebčka kruha in litra vina, katerega so mu vzeli.

Sodnija je precej mlade hudodelnike prijela, imela je veliko posla ubraniti, da jih razkačeno ljudstvo ni pobilo in raztrgalo od jeze.

Staro cesarstvo. Cvetno nedeljo je praznoval Mikado, japonski vladar in ves njegov dvor 2659 rojstni dan prvega cesarja Gunsu v Japonu, ki je prvi oče sedajne vladarske hiše. Zaradi tega je bila v Jedu, glavnem mestu, velika slovesnost.

POZIV.

26. julija je zadela velika nesreča vrlega našega rodoljuba Janeza Nadliška na Ketnari št. 54; zgorela mu je vsa hiša, katera je imela 18 sob, vse je zgorelo od strehe do tal, škoda je velika, cenjena na 2500 glđ. nesreča je še toliko žalostniša, ker se je gospodar tako opekel, da so ga 27. istega meseca v bolnico pripeljali, kder je 6. avgusta ob petih zjutraj umrl. Zapuстил je dva sina i edno hčerko, stareji sin ima okoli 25 let, oženjen je in ima dva otročiča, drugi ima 21 let ter je c. k. vojak na morji, hčerka ima 15 let.

Nesrečneži morajo zdaj pod šupo na črni zemlji prenočevati, kar je zdravju zelo škodljivo. Prošeni so vsi rodoljubje, naj blagovoljno pomorejo z milodari, da bode mogoče nekoliko sob pogorele hiše popraviti za prebivanje nesrečnikom; pregovor pravi: kdor ubogemu pomaga, posoja Bogu. Podpisani se zanaša, da vsi rodoljubi po svoji moči pomorejo; mili darovi se bodo sprejemali v hiši št. 418 v Vrdeli pri podpisnem, pri vredništvu „Edinosti“ i tudi pri gospodu Trobecu v Vrdeli, vsak milodarec dobi listnico za spričalo i zahvalo.

Nadlišek Stefan
deželni poslanec.

Opomin društvenikom!

Vsi oni udje političnega društva „Edinost“ so opominjani, naj zaostalo mesečnino tekoj poravnajo. Odborniki in namestniki pa naj se bolj trudijo, da iztirjajo zaostalo, ker drugače nemoremo knjig v redu imeti in velikih stroškov pokrivati. Denarničar je razposlal vsem dolžnikom listke, koliko je kedo dolžan.

Opravništvo.